

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัทร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง ชุด 12 นักชัทร สร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทย ชุด 12 นักชัทร และถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลงานดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบของการจัดแสดงดนตรี ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง ชุด 12 นักชัทร

การประพันธ์บทร้อง

ผู้วิจัยประพันธ์บทร้องเป็น โคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับตำนาน 12 นักชัทร และทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักชัทร รูปแบบการขับร้องจะมีทั้งบทขับร้อง บทบรรยาย และอ่านทำนองเสนาะ โดยการขับลำเป็นต้นเสียง ร้องเดี่ยว ร้องลูกคู่ และร้องหมู่ ตามความเหมาะสม บทประพันธ์เรื่องนักชัทรในฉันทลักษณ์ต่างๆ แต่งเป็นร้อยกรอง ซึ่งถอดความจากร้อยแก้วที่เป็นตำราและเอกสารของนักเขียนหลายท่าน

การประพันธ์ทำนองเพลง

ผู้วิจัยประพันธ์ทำนองเพลง 12 นักชัทร ซึ่งลักษณะของทำนองเพลงจะเลียนแบบอาภักปฏิกิริยาของสัตว์ในแต่ละนักชัทร โดยมีรูปแบบการบรรเลงแบ่งแยกโน้ตทำนองเพลงตามเครื่องดนตรีอย่างชัดเจน มีการบรรเลงเดี่ยว บรรเลงหมู่ และการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์ของสัตว์ในแต่ละปี นอกจากนี้ใช้เครื่องประกอบจังหวะสร้างสีสันให้กับบทเพลง โดยการสร้างกระสวนจังหวะในรูปแบบใหม่ตามเอกลักษณ์ของสัตว์ในแต่ละปี ซึ่งทำนองเพลงและจังหวะนั้นสามารถถ่ายทอดให้เกิดจินตนาการ อาศัยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเครื่องดนตรีไทย การผสมผสานของเครื่องดนตรีนานาชาติ และเทคนิคของการบรรเลง เช่น การเก็บ การกรอ การลักจังหวะ ลูกลื้อ ลูกต่อ ลูกขัด ฯลฯ เพื่อปรุงแต่งอารมณ์เพลงให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของสัตว์แต่ละชนิด

จากแนวคิดหลักดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัทร โดยมีรูปแบบของการประพันธ์เพลง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ปฐมศาสตร์ ว่าด้วยประวัติที่มาหรือภูมิหลังของนักซ์ตร

2. ทุตยศาสตร์ ว่าด้วยการพยากรณ์ ทำนาย และการกำหนดลักษณะอุปนิสัยของมนุษยชาติในแต่ละนักซ์ตรตั้งแต่ปีชวด ฉลู ขาล เถาะ มะโรง มะเส็ง มะเมีย มะแม วอก ระกา จอ และปีกุน ตามลำดับ

3. ตติยศาสตร์ เป็นการบรรเลงตอนจบช่วงสุดท้าย เพื่อสรุปให้เห็นเอกลักษณ์ของทำนองเพลงในแต่ละนักซ์ตรตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน เปรียบเสมือนวัฏจักรการโคจรของแต่ละปีนักซ์ตร ช่วงสุดท้ายจบลงด้วยสร้อยทำนองสิทธิการียะ โดยเปลี่ยนบทร้องจาก “ปีนักซ์ตร” เป็น “สวัสดิ” เพื่อเป็นการจบการบรรเลงบทเพลงชุด 12 นักซ์ตร

2. องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร ผู้วิจัยได้จัดระบบเรียงการแปรทำนอง การสร้างแนวทำนองประสานเสียง โดยยึดหลักความสัมพันธ์ของเสียง การแบ่งหน้าที่การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นในรูปแบบใหม่ เช่น เครื่องดนตรีที่มีเสียงทุ้มต่ำ ทำหน้าที่เป็นผู้นำ เครื่องดนตรีที่มีเสียงเล็กแหลม ทำหน้าที่เป็นผู้ตาม หรือเครื่องดนตรีที่มีเสียงเล็กแหลม ทำหน้าที่เป็นผู้นำ เครื่องดนตรีที่มีเสียงทุ้มต่ำ ทำหน้าที่เป็นผู้ตาม ทั้งนี้คำนึงถึงพฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละนักซ์ตร บทร้อง และองค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก เช่น ทำนองและจังหวะช้า ให้ความรู้สึกสง่างามและโคกเศร้า ทำนองและจังหวะเร็ว ให้ความรู้สึกร่าเริงและตื่นเต้น ความดังเบาของเสียงดนตรี ให้ความรู้สึกร่าเริงและโคกเศร้า นอกจากนี้เอกภาพของบทเพลงชุด 12 นักซ์ตร จะอยู่ที่ทำนองสร้อย เป็นทำนองเพลงสั้นๆ อันเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง เพื่อให้บรรเลงเชื่อมต่อไปยังเนื้อหาบทประพันธ์หลักของแต่ละปีนักซ์ตร เปรียบเสมือนที่พักของอารมณ์เพลงทำให้เกิดการผ่อนคลาย ทำนองเชื่อมนี้บรรเลงเป็นทำนองแรก พร้อมกับขับร้องด้วยบทประพันธ์ที่จะเริ่มในแต่ละนักซ์ตร โดยเปลี่ยนบทประพันธ์ในวรรคสุดท้ายของบทให้เป็นไปตามลำดับนักซ์ตร เช่น วัฏฏะมุสิโก (ปีชวด) เมื่อกล่าวถึงปีฉลู เปลี่ยนจากวัฏฏะมุสิโก เป็นวัฏฏะอุสโก จากนั้นจึงเข้าเนื้อหาบทประพันธ์ตามลำดับ

3. ถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบของการจัดแสดงดนตรี

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร ใช้รูปแบบการถ่ายทอดผลงานผ่านการบรรเลงโดยวงดนตรีไทยประยุกต์ ซึ่งบรรเลงโดยเครื่องดนตรีไทยเป็นหลัก และนำเครื่องดนตรีนานาชาติเข้ามาผสมตามความเหมาะสม ตลอดจนการใช้เครื่องประกอบจังหวะหลายชนิดมาเป็นสีสันเสียงและอากัปภิกขาสัตว์ในแต่ละนักซ์ตร เช่น ปีชวด ใช้เครื่องดนตรีประกอบอากัปภิกขาสองหนุ เช่น Bongo โดยวิธีการหงายท้องของกลองขึ้นแล้วโรยลูกปัดเข้าไปที่หน้ากลอง การเขย่า Cabaza Maracas การชูดกับแก๊บ เหมือนหนูกัดแทะอาหาร การเคาะกระบอกไม้ไผ่ เหมือนหนูเดินวิ่งซุกซน และการเคาะ Agogo bell เหมือนหนูทำของหล่นแตก

รูปแบบการผสมวง ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

1. เครื่องดำเนินทำนอง

1.1 เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขิม ปี่พาทย์ ซอด้วง ฯลฯ

1.2 เครื่องดนตรีนานาชาติ ได้แก่ ภูเจิ้ง ซอเอ๋อหู ฯลฯ

2. เครื่องประกอบจังหวะ

2.1 เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับพวง โหม่ง ซ้องคู่ แตระ กับแก๊บ ตะโพน กลองแขก กลองตุ้ม กลองมิ่งคละ ฯลฯ

2.2 เครื่องดนตรีนานาชาติ ได้แก่ บักฮือ ผางฮาด เปิงพม่า โหม่งพม่า Agogo bell Bongo Cabaza Castanets Maracas Music box Rain stick Ride cymbal Ratchet Tibetan singing bowls Triangle Vibraslap ฯลฯ

3. อุปกรณ์เลียนเสียงสัตว์และสร้างบรรยากาศในบทเพลง ได้แก่ เครื่องเป่า นกเป็ดน้ำ กระดิ่ง กระดิ่ง กระพรวนไม้ กระพรวนโลหะ หุ่นาคา ถุงพลาสติก กระบอกน้ำ ฯลฯ

นอกจากนี้การถ่ายทอดความงามความไพเราะในดนตรีที่ให้ผู้ฟังรู้สึกถึงอารมณ์และภาพในดนตรีที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่นักร้องและนักดนตรีสามารถถ่ายทอดผลงานตรงตามทำนอง จังหวะ และอารมณ์เพลง ทั้งนี้ลักษณะของเสียงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ดนตรีเป็นศิลปะที่เข้าถึงความรู้สึกของผู้ฟังได้ อย่างไรก็ตามการจะถ่ายทอดลักษณะของเสียงออกมาได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของนักร้องหรือนักดนตรี เนื่องจากการบรรเลงดนตรีและการขับร้องเป็นกระบวนการแปลความหมาย คือ แปลสัญลักษณ์ทางภาษาเขียนออกมาเป็นภาษาดนตรีหรือเสียง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกนักร้องและนักดนตรี คือ จะต้องมีความรู้ มีไหวพริบปฏิภาณ มีประสบการณ์ และมีคุณสมบัติชอบในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในผลงานการแสดงดนตรี

อภิปรายผลการวิจัย

โหราศาสตร์และดนตรีต่างก็มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ ช่วยรังสรรค์ชีวิตให้มีความสุข ซึ่งการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักษัตร ย่อมแสดงให้เห็นบทบาทของดนตรีในแง่ของสัญลักษณ์ที่แทนค่าความหมายต่างๆ ได้ เช่น คำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตร และอากัปกริยาของสัตว์ทั้ง 12 ชนิด โดยผ่านผลงานการบรรเลงดนตรีไทยประยุกต์ ซึ่งสุนทรียศาสตร์ทางดนตรีนั้นพิจารณาจากความงามและความไพเราะของเสียงดนตรี อาทิ คำประพันธ์ ท่วงทำนอง ลีลา จังหวะ เป็นต้น

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร ประกอบด้วย บทร้อง และ ทำนองเพลง บรรเลงโดยวงดนตรีไทยประยุกต์ บทเพลงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังรายละเอียด ดังนี้

1. ปฐมศาสตร์ ประพันธ์บทร้องประเภท “ภาพย์ฉับ 16” บรรยายเกี่ยวกับประวัติที่มาของเรื่องนักซ์ตรจนถึงการลำดับชื่อในแต่ละนักซ์ตร เป็นเพลงลำเนียงจีน บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีจีนในระดับเสียงทางเพียงออ

2. ทุตยศาสตร์ ประพันธ์บทร้องประเภท “โคลงสองสุภาพ” เป็นการเกริ่นก่อนเข้าสู่แต่ละนักซ์ตร โดยประมวลเรื่องราวของสิบสองนักซ์ตร เป็นเพลงลำเนียงจีน บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีจีนในระดับเสียงทางเพียงออ

2.1 ปี่ชวด ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “ภาพย์สุรางคนางค์ 28” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีชวด ลักษณะเด่นของเพลงปีชวด จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มี จังหวะหยุด จังหวะถี่ และจังหวะห่าง เหมือนการเดินทางของหนู บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.2 ปี่ฉลุ ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “โคลงสี่สุภาพ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีฉลุ ลักษณะเด่นของเพลงปีฉลุ จะมีเครื่องดนตรีทำลำนำด้วยจังหวะห่างๆ เหมือนอากัปกริยาการเดินทางของวัวที่เดินอย่างเชื่องช้า บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.3 ปี่ฆาล ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “กลอนแปด” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีฆาล ลักษณะเด่นของเพลงปีฆาล จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะซ้ำ สลับกับจังหวะเร็ว แสดงถึงความสง่างาม น่าเกรงขาม และอารมณ์ดุ้นให้ความรู้สึกน่า สะพรึงกลัว บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.4 ปี่เถาะ ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “สาลินีฉันท์ 11” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีเถาะ ลักษณะเด่นของเพลงปีเถาะ จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะปกติ จังหวะยก และจังหวะหยุด ด้วยท่วงทำนองและลีลาของเพลงสนุกสนาน เหมือนอากัปกริยาของกระต่ายที่มีการเดิน การกระโดดโลดเต้น การหยุดชะงัก และการวิ่งกระโดด บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.5 ปี่มะโรง ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” “ภูซงคประยาต ฉันท์ 12” และ “กลอนหก” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีมะโรง ลักษณะเด่นของเพลงปีมะโรง จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะซ้ำ เหมือนอากัปกริยาของพญานาคที่เลื้อยอย่างช้าๆ สง่างาม บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.6 ปี่มะเส็ง ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “โคลงสามสุภาพ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีมะเส็ง ลักษณะเด่นของเพลงปีมะเส็ง จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะเร็ว เหมือนอากัปกริยาของงูเล็กที่เลื้อยอย่างรวดเร็ว บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.7 ปี่มะเมีย ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “กลอนเจ็ด” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีมะเมีย ลักษณะเด่นของเพลงปี่มะเมีย จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะสั้นกระชับ และมีการลักจังหวะ เสมือนอากัปกิริยาการเดิน การวิ่งของม้า บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.8 ปี่มะแม ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “จิตรปทา ฉันท์ 8” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีมะแม ลักษณะเด่นของเพลงปี่มะแม จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะช้าเลียนแบบอากัปกิริยาของแพะที่รักสงบและน่าสงสาร สลับกับจังหวะเร็วในพิธีบูชาัญญ บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.9 ปี่วอก ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “กมล ฉันท์ 12” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีวอก ลักษณะเด่นของเพลงปี่วอก จะมีรูปแบบทำนองเพลงการบรรเลงช้าไปมาในประโยคเพลง และมีทำนองลูกขัด เสมือนอากัปกิริยาของลิงที่กระโดดห้อยโหนไปมา และอาการชูตะคอก บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.10 ปี่ระกา ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “อินทริเหียร ฉันท์ 11” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีระกา ลักษณะเด่นของเพลงปี่ระกา จะมีท่วงทำนองร้องเป็นเสียงไก่ขันสลับกับทำนองดนตรี ซึ่งแต่งเลียนแบบอากัปกิริยาของไก่ที่มีเสียงขันเป็นเครื่องบอกเวลา บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.11 ปี่จ้อ ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “สัททูลวิกิพิต ฉันท์ 19” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีจ้อ ลักษณะเด่นของเพลงปี่จ้อ จะมีรูปแบบทำนองเพลงโดยใช้เทคนิคลูกต่อ ลูกขัด เลียนแบบอากัปกิริยาของสุนัข บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.12 ปี่กุน ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “อุปัฏฐิตา ฉันท์ 11” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีกุน ลักษณะเด่นของเพลงปี่กุน จะมีรูปแบบทำนองเพลงทางกรอเลียนแบบอากัปกิริยาของหมูที่เดินดุ่มเต็ม่นำรัก และมีจังหวะเร็ว เลียนแบบอากัปกิริยาของหมูที่มีความสุขสำราญ บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

3. ตติยศาสตร์ ประพันธ์บทร้องประเภท “กลอนแปด” เป็นการบรรเลงตอนจบช่วงสุดท้าย เพื่อสรุปให้เห็นเอกลักษณ์ของทำนองเพลงในแต่ละนักษัตร ตั้งแต่ปีขวดจนถึงปีกุน เปรียบเสมือนวัฏจักรการโคจรของแต่ละปีนักษัตร ช่วงสุดท้ายจบลงด้วยสร้อยทำนองสิทธิการียะ โดยเปลี่ยนบทร้องจาก “ปี่นักษัตร” เป็น “สวัสดี” เพื่อเป็นการจบการบรรเลงบทเพลงชุด 12 นักษัตร บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักษัตร เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการประพันธ์ท่วงและทำนองเพลง ซึ่งการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ย่อมแสดงให้เห็นบทบาทของเสียงดนตรีในแง่ของสัญลักษณ์ที่สามารถถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตร และพฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละปีนักษัตร อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าในด้านการประพันธ์เพลง ซึ่งในการทำวิจัยครั้งต่อไป ศิลปะสาขาอื่นๆ สามารถสร้างสรรค์งานในเชิงบูรณาการ เช่น การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง 12 นักษัตร เป็นต้น